

LÄHTIJÄT:

SIIRTOLAISET

Norddeutscher Lloyd oli saksalainen laivayhtiö, joka kuljetti siirtolaisia myös Suomesta eri maanosiin. I maailmansodan jälkeen yrityksellä oli "pääasioimisto" Vaasassa Keski- ja Pohjois-Suomea varten. Yhtiön asiamies Kokkolassa oli F.O. Blomqvist (Kokkola-lehti 27.6.1929). Kuvassa Blomqvistin auto, joka mainosti yhtiön palveluksia. Kuva: Aina Sandelin. K.H.Renlundin museo.

Keski-Pohjanmaalla väestönkasvu johti siirtolaisuuteen, vaikka väkiluvun kasvu olikin hidastunut sitten 1800-luvun alkupuolen lukujen. Vaikka siirtolaisuus Amerikkaan on leimannut keskipohjalaista muuttoliikettä vahvimmin, on maakunnasta liikuttu muuallekin.

Alueen kirvesmiesten työmatkat Etelä-Suomeen, Viipurin lääneihin ja Pietariin olivat ensimmäinen merkittävä muuttoliike kotoa kauemmaksi. Etelä-Afrikan kulta- ja timanttimallekin muutti etenkin ruotsinkielisiä keskipohjalaisia. Australiaan muutti myös joitakin kymmeniä, yksi heistä oli kälviäläinen "omenakuningas" Jooseppi Herronen (myöh. John Johnson). Hän perusti Länsi-Australiaan Fern Gully -nimisen omenafarmin.

Kaksi Seuramatkaa KANADAAN

sadonkorjuuajaksi 1929.

NORDDEUTSCHER LLOYD BREMEN

järjestää tänä kesänä kaksi seuramatkaa Kanadaan, jolloin siirtolaisemme toimitetaan perille Kanadaan saakka kielitaitoisten matkaoppaitten johdolla.

Höyryl. „CREFELD” lähtee Bremenistä heinäk. 16 pnä.

Lähtö Helsingistä heinäkuun 10 pnä höyrylaivalla „RÜGEN”, joka on suurin Suomen Itämeren liikennettä välittävä matkustajalaiva.

Höyryl. „KÖLN” lähtee Bremenistä elokuun 6 pnä.

Lähtö Helsingistä heinäkuun 31 pnä höyrylaiva „RÜGEN”.

Mainio ruoka! Suurimmat mukavuudet!

Huom! Molemmat valtamerilaivat kulkevat Montrealiin saakka, joten siirtolaisemme säästävät pitkästä ja kalliista rautatiematkasta. Rautatiepiletit Montrealista eri paikkoihin Kanadassa ovat huomattavasti halvemmat kuin Halifax'ista tai Quebec'ista.

Tilatkaa itsellenne laivapaikka hyvissä ajoin!

Kanadan oloja käsitteleviä kirjoja lähetetään pyynnöstä maksutta.

Lähempiä tietoja antaa mielellään ja maksutta

Norddeutscher Lloydin Pääasioimisto Vaasassa

GUSTAF SVANLJUNG Puhelin 72 & 561.

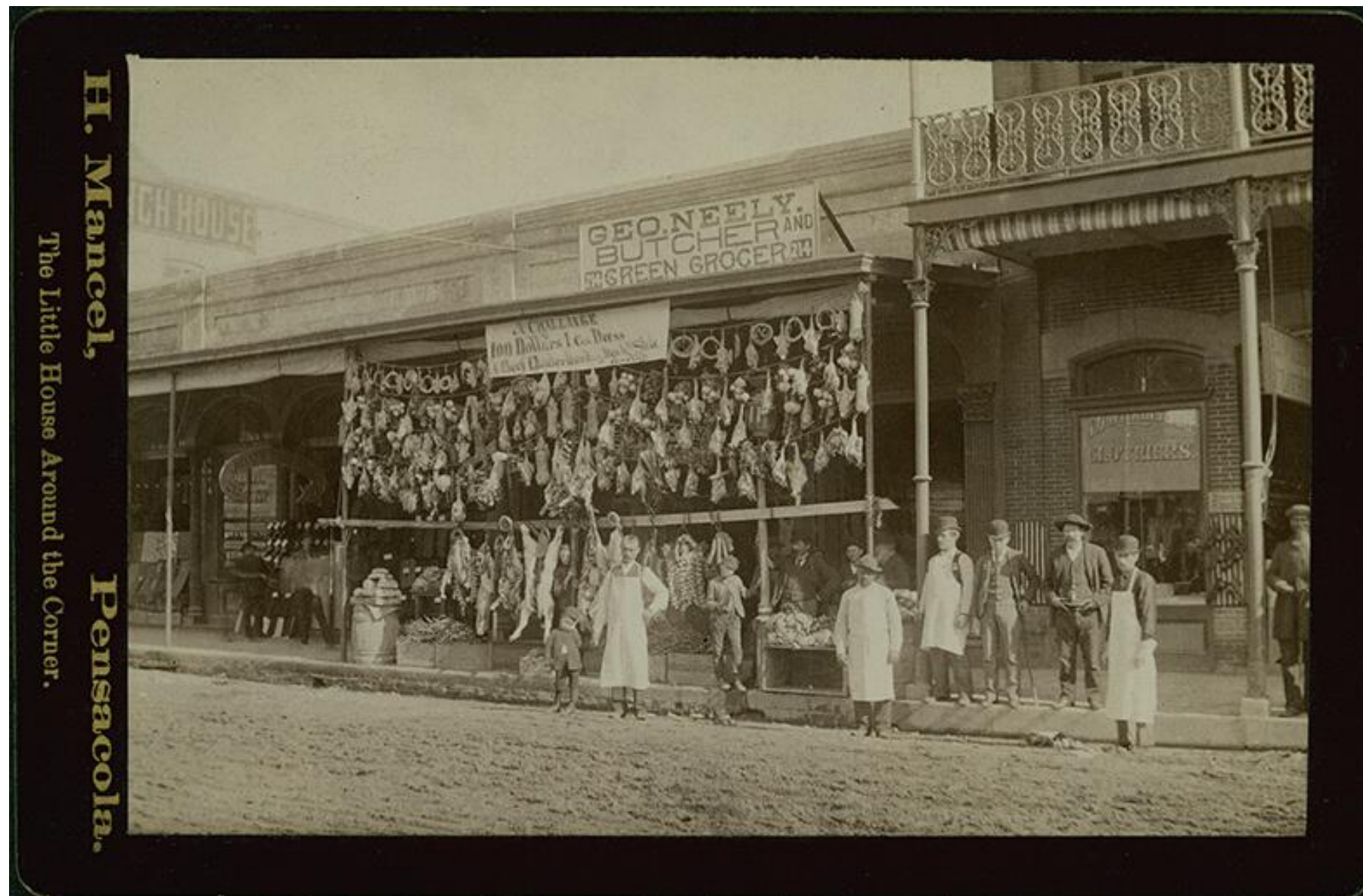
Asiamies: Kokkolassa F. O. Blomkvist, puh. 424; Kakajoella Jaakko Laitala, majatalo; Ylivieskassa Arne Halla, puh. 62; Nivalassa Oskari Hirvonen; Kauhajoella Armas Havunen; Alavudella H. Hemminki; Seinäjoella Niilo Ista, Valokuvaamo „Pohjola”; Lapualla T. R. Pyhälähti, Valokuvaamo; Kauhavalla Jalmari Alppinen; Jurvassa nimismies Eino Siljan-der; Teuvalla Uljas Aho, Kirjakauppa.

Kokkola 27.6.1929

Amerikan siirtolaisuus alkoi hitaasti kasvaa 1860-luvun nälkävuosista lähtien, mutta sen huippukausi ajoittuu vuosille 1902–1913. 1800-luvun lopussa alkanut taloudellinen nousukausi ja jonkin verran myös Venäjän vuoden 1901 laittomat kutsunnat kasvattivat siirtolaisuutta. Väkilukuun nähden siirtolaisia lähti Suomessa eniten Etelä- ja Keski-Pohjanmaalta. Keskipohjalaisista kunnista eniten siirtolaisia lähti Toholammilta.

Itäisen Kirkkokadun ja Pienen Kirkkokadun kulmasta sai hankittua matkalippuja Amerikkaan. K.H.Renlundin museo.

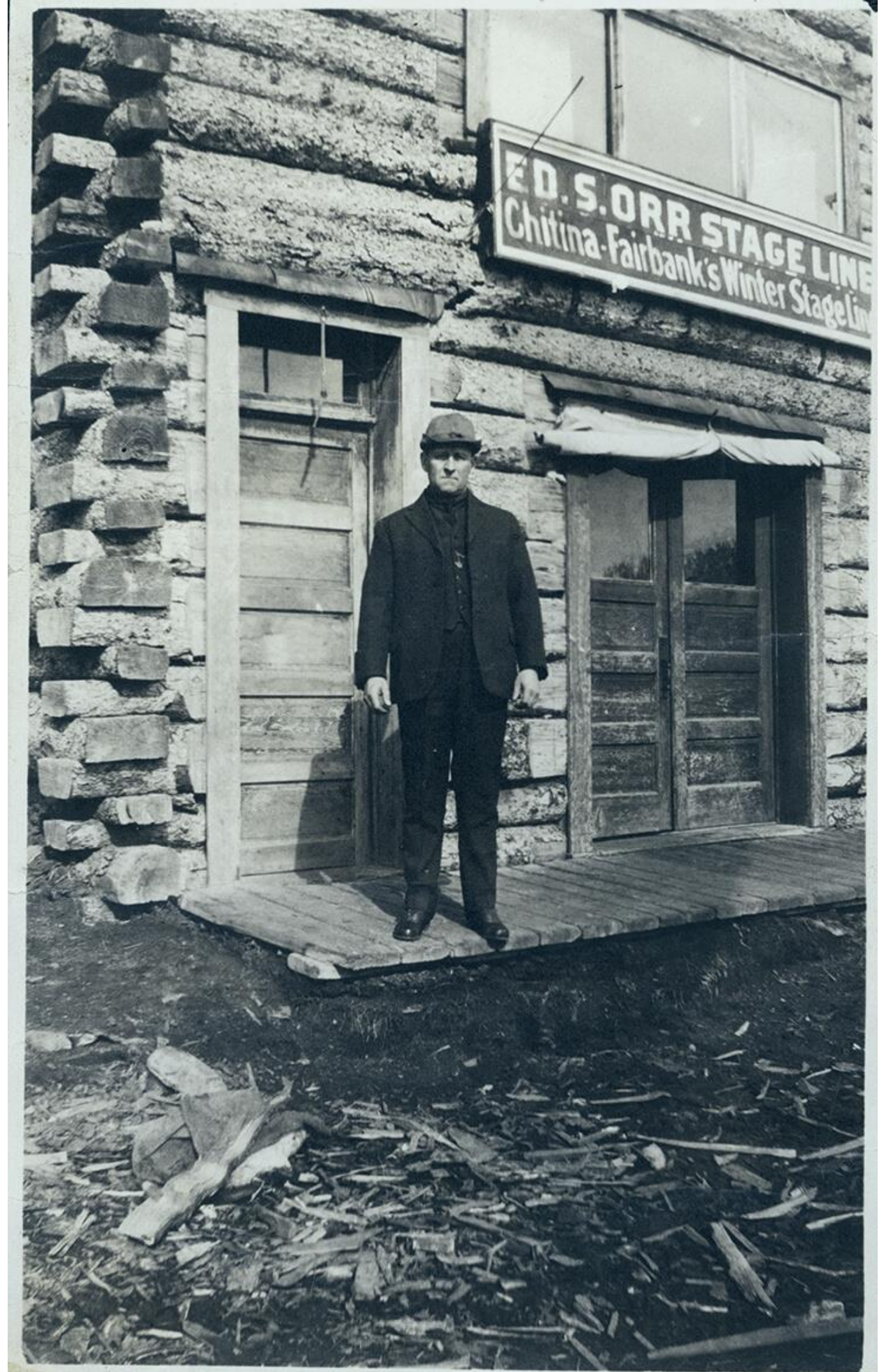
Liha- ja vihanneskauppa Pensacolassa, Floridassa. Kuva: H. Mancel. K.H.Renlundin museo.

Kaikkiaan maakunnasta meni Amerikkaan vuosina 1870-1914 n. 40 000 henkeä. Syitä rannikon runsaaseen Amerikan siirtolaisuuteen on etsitty mm. isiltä peritystä tavasta liikkua työn haussa kauemmaksi ja merenkulun perinteestä. Siitä saattoi kehittyä myös paikallinen perinne, jota ruokki jo Amerikkaan lähteneiden ja sieltä palanneiden kertomukset "Valtain" hyvistä ansiomahdollisuuksista ja yhdenvertaisista mahdollisuuksista rikastua. Merkittävä konkreettinen liikkeelle paneva voima oli työttömyys.

Suurin osa Amerikkaan menijöistä oli talollisväestöön kuuluvia miehiä, joille työnsaanti oli varmempaa. Keskipohjalaiset menivät pääosin Michiganiin, New Yorkiin, Ohioon ja Minnesotaan. Miehet tekivät raskaita töitä mainareina kaivoksissa tai lumperijäkkeinä eli lokareina metsätöissä. Naiset sijoittuivat palvelijoiksi tai tarjoilijoiksi. Säästetyillä taaloilla pyrittiin ostamaan oma farmi. Kaikki eivät onnistuneet Amerikassakaan; sairaus, onnettomuus, viina tai uhkapeli koitui osan kohtaloksi. Työpaikoista vaarallisimpia olivat kaivokset, joissa sattuikin useita kuolemantapauksia räjähdyksissä.

Amerikassa. K.H.Renlundin museo.

Vähemmistö siirtolaisista sijoittui henkisen työn tekijöiksi, vaikka tarvetta heille suomalaisyhteisöissä olisi ollutkin. Etenkin papeista ja lehtimiehistä oli kysyntää. Kälviäläinen Antero Riippa muutti Amerikkaan 1893 ja pääsi töihin suomenkieliseen lehteen. Riippa teki elämäntyönsä toimittajana, viimeksi New Yorkin Uutisten päätoimittajana 1925–1947.

Antero Riippa Brooklynissä kotinsa rappusilla. Kuva julkaistu 1.1.1921 Koti-Home -lehden näytenumerossa.

“

VIIDESTOISTA HUHTIKUUTA
JUMPPASIN LÄPI MINNESUUTAN.
DAKOTA ON KESÄMAA,
JOTA AINA MUISTAA SAAN
MONTANAA EN KEHUA TAHO,
SAMANLAINEN KUIN AITA-AHO [IDAHO].
PAREE OLI WASHINGTONI,
SAMOIN MYÖSKIN OREKONI.
SIELLÄ SAIN RUUAKSI KOORNIA,
HALUSIN NÄHDÄ KALIFOORNIAN.

KALIFORNIASSA VIIKON MAKASIN,
JA SIITÄ KÄÄNNYIN TAKASIN.
KYYTIÄ SAIN TAAS LUPAHAN,
TULIN NEVAATAHAN JA JUTAHAN.
WYÖMINGIS NÄIN VUORIMAAN
JA PREIRILLE TULIN NEPRASKAAN.
NIIN OLEN MATKANI PIIRTÄNYT
JA MONESTI OLEN SIIRTÄNYT.
LINTU OLEN VAAN EN TEIRI,
JA PARAS ON MULLE PESSEMEIRI.

”

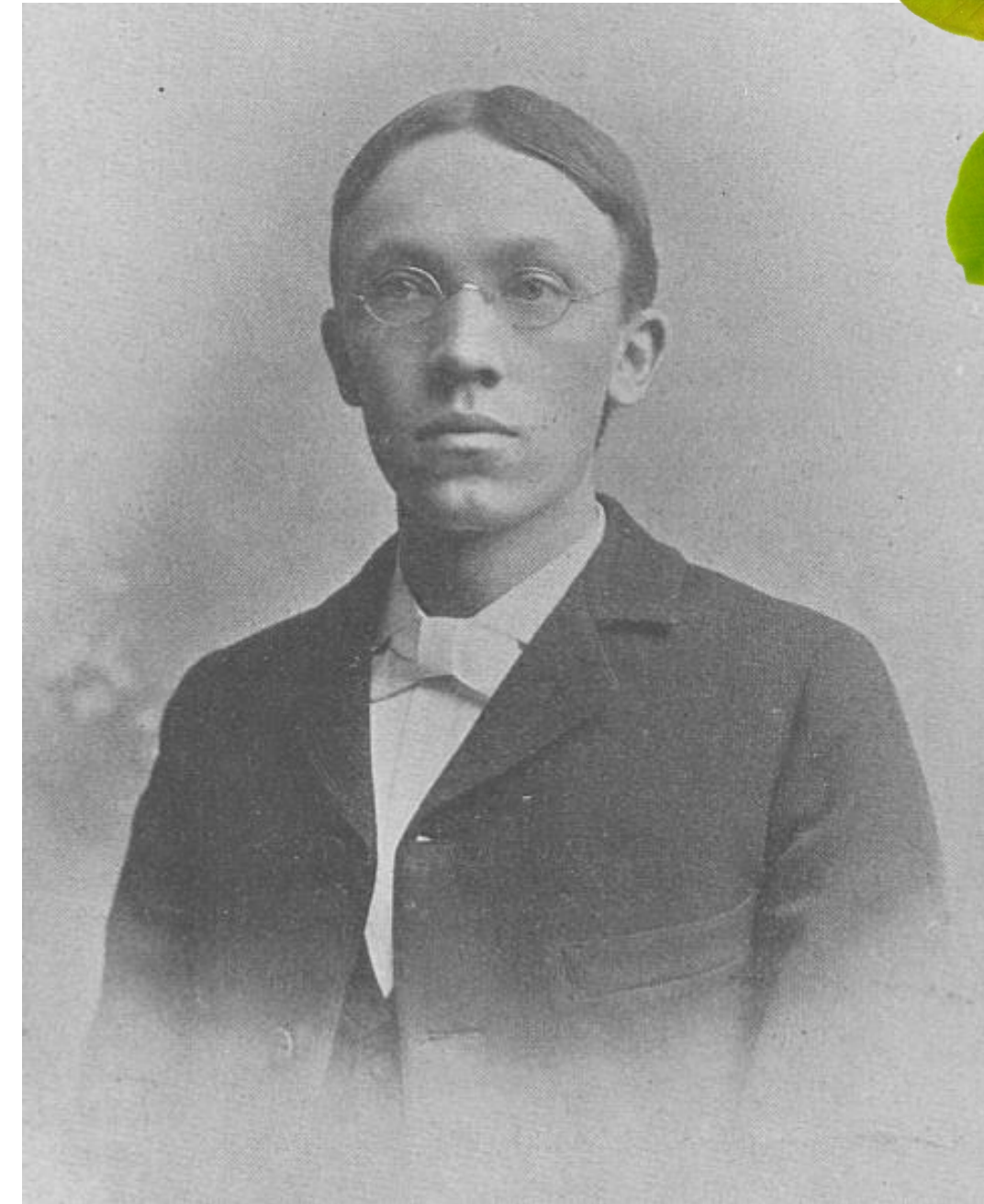
Kalle Lintula Halsualta ja Ossi Läspä
Vetelistä riimittelivät Amerikan
kokemukset runomuotoon

Koti-ikävä vaivasi monia siirtolaisia. Kälviän Peltokorvesta vanhempineen Amerikkaan lähtenyt ja papiksi lukenut Jooseppi Riippa sanoitti ja sävelsi laulun, joka tunnetaan hie-
man muunneltuna nykyisin nimellä Koti-
maani onpi Suomi. Riippa kuoli salaman
iskuun Hancockin suomalaisessa kirkossa
28-vuotiaana.

“

POHJOLASS' ON KAUNIS SUOMI,
SUOMI ON MUN SYNNYINMAA.
SIELLÄ VALKOKUKKA TUOMI
AHON LAITAA REUNUSTAA.
SIELLÄ PAIMENPOIKASENA
KAITSIN KARJAA JA HUUSIN: HEI.
SIELLÄ SUOMEN NEITO SORJA
MULTA ENSI LEMMEN VEI.

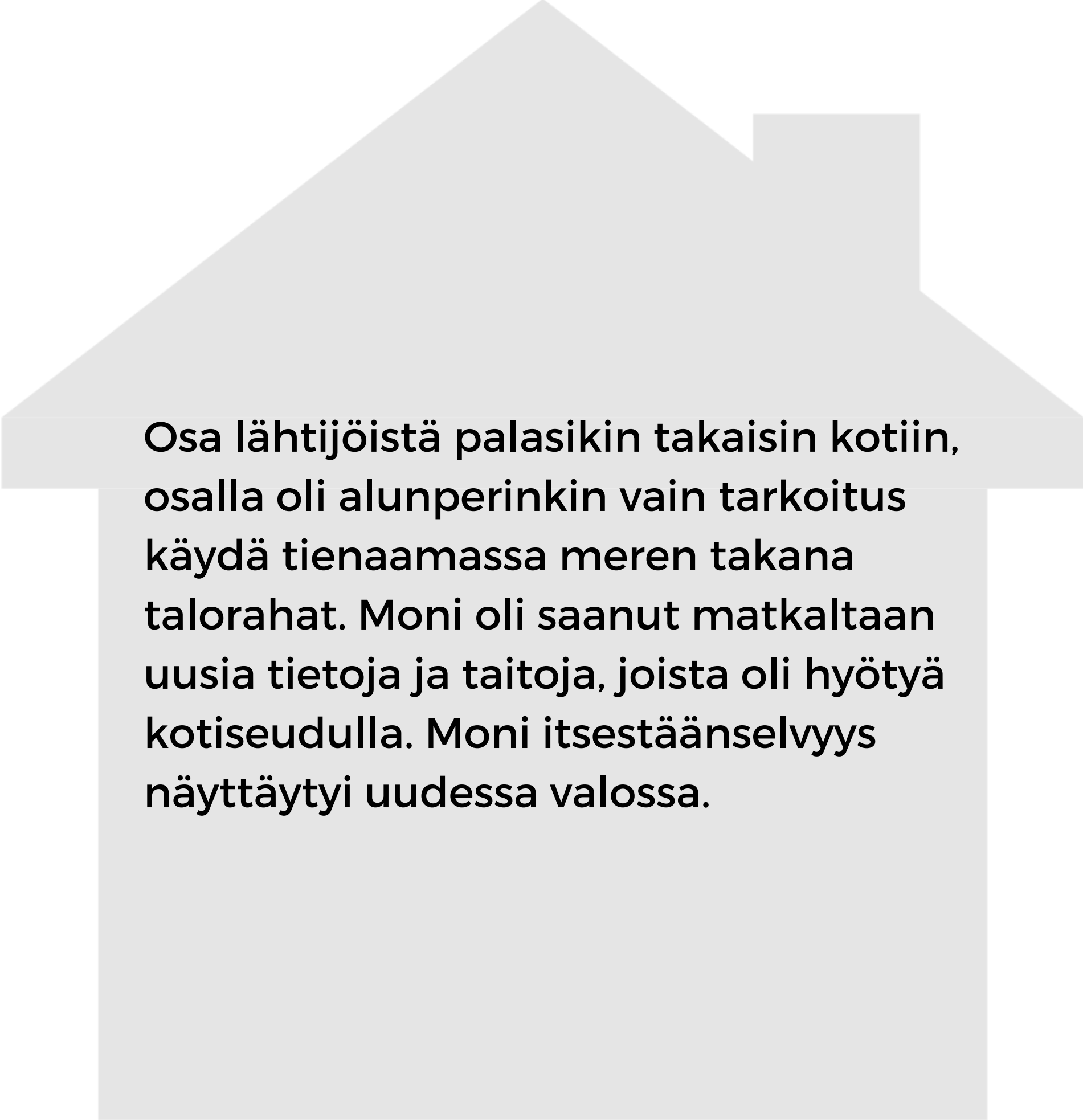
”

Jooseppi Riippa. Kuva julkaistu postuumisti lehdessä "Lehti lapsille ja kuwiakin" 1.9.1896. Jooseppi Riippa piti lasten koulua Hancockissa.

Osa lähtijöistä palasikin takaisin kotiin, osalla oli alunperinkin vain tarkoitus käydä tienaamassa meren takana talorahat. Moni oli saanut matkaltaan uusia tietoja ja taitoja, joista oli hyötyä kotiseudulla. Moni itsestäänselvyys näyttäytyi uudessa valossa.

“

EMPÄ OO SONTIAISTA NÄHÄNY
NELJHÄNKYMMENHEN VUOTHEN!

”

Entinen räyrinkiläinen
Amerikan-täti, kontallaan
tiellä.

Lähteet:

- Elämää Keskipohjanmaalla. K.H.Renlundin museon julkaisu 2006.
- Kokkola-lehti 27.6.1929, Kansalliskirjaston digitaaliset aineistot, <https://digi.kansalliskirjasto.fi/search>
- Koti-Home -lehti, näyttenumero 1.1.1921. Kansalliskirjaston digitaaliset aineistot.
- Lehti Lapsille ja kuwiakin, 1.9.1896, no 9. Kansalliskirjaston digitaaliset aineistot
- Paimen-Sanomia 2.9.1896, Kansalliskirjaston digitaaliset aineistot
- Pulakka, Pentti (toim.) 1995: Keskipohjalaisia elämäkertoja
- Sanomalehti Österbottningen 10.10.1916, Kansalliskirjaston digitaaliset aineistot
- Suomen viesti 1.9.1929, Kansalliskirjaston digitaaliset aineistot
- Turunen, Harri (toim.) 1993: Kälviän ja Ullavan kirja

K.H.Renlundin museo.

Ångbåtslägenheter.

Till Amerika, Afrika och Australien

befordras emigranter snabbast och billigast av **Finska Ångfartygs Aktiebolaget**, generalagent för följande linjer:

Allan, American, Anchor, Canadian Pacific Railway (Atlantic Service), Cunard, Dominion, Donaldson, Royal, Skandinavien-Amerika, White Star, Holland Lloyd och Union Castle.

Biljettpriserna äro lika å alla Bolagets kontor i landet. Direkta biljetter säljas och närmare upplysningar erhållas av

Otto Rodèn & Son.
Emigrantavdelning.
Gamlakarleby.

Sanomalehti Österbottningen
10.10.1916